

גנזי המלך

ארבע נופות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

318

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-677779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"ואמרת לפני ה' אלקיך בערתי הקדש מן הבית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולא למנה ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי מצותיך ולא שכחתי"

יודי וחשבון נפש

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

בפרשה זו אנו קוראים בראשיתה את שתי המצוות האחרונות שנצטוינו ע"י מרע"ה מפי הגבורה וידוי ביכורים עם וידוי מעשרות, כי עצם המצוות של ביכורים כבר נאמרו בפרשת 'משפטים' והמעשרות בפרשת 'קרח' ופרשת 'ראה' וכן ביעור המעשרות וכאן בפ' 'כי תבוא' באות המצוות הנוספות של וידוי ביכורים עם וידוי מעשרות.

ויש להבין: למה קראו חז"ל את ההגדה בשעת הבאת הביכורים לבית המקדש וכן האמירה **"לפני ה'... בערתי הקדש מן הבית"** (דברים' כו). בשם וידוי והלא אנו רגילים להגדיר המלה וידוי על המתוודה על חטאים ופשעים, **כנאמר בקללות תורת כהנים: "וְהִתְנַדוּ אֶת עֲוֹנָם נְאֻם"**

המשך בעמ' 2 <<<

עומדים אנו שבועים לפני ראש השנה וקוראים בתורה פרשת תוכחה, כפי שהגמרא (מגילה' לא:) אומרת: **ש'עזרא תיקן להן לישראל שיהיו קורין קלות שבתורת כהנים קודם עצרת ושבתשנה תורה קודם ר"ה, מאי טעמא? אמר אביי ואיתימא ריש לקיש: "כדי שתכלה שנה וקלותיה". ויש להוסיף טעם לטעמא של אביי: שלפיכך קורין את הקלות סמוך לר"ה, כדי שניתן אל**

לבנו את כל הצרות והפורעניות הבאים עלינו, מפני שלא שמענו בקול ה' ולא עבדנו אותו מתוך שמחה וטוב לב וסרנו מן הדרך הטובה ועל כן באה עלינו כל הצרה הזאת, המכות הכתובות והלא כתובות בתורה.

וכן אנו קורין את הקלות שבתורת כהנים לפני חג השבועות, שמתוך הקלות שנאמרו לפני אלפי שנים ונתקיימו בנו בעוה"ר, נבין ונשכיל ונחפש דרכינו לחזור בתשובה שלמה ונקבל מחדש את התורה ברצון והנה

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בבית שמש

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

>>> המשך מעמ' 1

מילה. לסעודת המילה שזה סעודת מצוה, מזמינים חזן כזה והוא שר שירי קדש. הוא שר בבר מצוה: "יומא טובא לרבנן", זה כולו דברי קודש. בברית מילה: "יהי שלום בחילנו", "לכבוד חמדת לבבי אליהו הנביא", זה הכל שירי קודש ולא איזה פמפומים בכל מיני דיסקו וג' וכל מיני בומים שהם עושים ומחרישים את האזנים שהעתיקו את זה מתרבות יון ותרבות ארה"ב הנאלחה הנוראה, זו המדינה הזו, המשכה של רומא שהחריבה את בתינו ושרפה את היכלנו שעוקרת לנו את הדת, זו אמריקה - היא אם ריקה לצערנו. ומשם הם מביאים את כל התרבות וקוראים לזה שירה חסידית, או פייטנות, או שירים של ספרדים, חס ושלוש זה לא שירים שלנו. שירים שלנו מה שרים בבקר? "אגדלך אלקי כל נשמה ואודך ברב פחד ואימה, בעמדי תוך קהלך צור לרומם", מי היה שר את זה? השליח ציבור. וכן אחרי על זה הדרך; השיר של רבי אברהם אבן עזרא זה: "אגדלך". והשיר של רבי שלמה אבן גבירול: "שפל רוח", אני, החזן אומר, אני שפל רוח "שפל ברכ וקומה אגדלך ברוב פחד ואימה, לפניך אני נחשב בעיני כתולעת קטנה באדמה", זה הזמר ליצן הזה עם האורות המרצדים בכל מיני צבעים, זה תולעת קטנה?? זה ה' ישמור, זה טיגריס טורף. ובגלגל המון בנים ובנות שלנו נהרסו, **פה הרב החל לבכות - דקה 24 ו28 שניות** הנשמות שלהם נשרפו, אני מכיר מתוך השיעורים שלי שלומדים אצלי בשיעורים הרבה אבות לילדים בוכים ומקוננים יומם ולילה שהבנים והבנות שלהם ירדו לטמיון, הולכים עם גוים, בגלל הערבי השירה האלה. ואין פוצה פה ומצפצף ומי שמדבר זה קיצוני קנאי מטורף, הם המטורפים, הם עוקרים את התורה. ואיזה דור יתום, יתומים, דור יתום, ממש דור יתום.

לשמיעת וצפיית הפגישה המרתקת של הרב בן ציון מוצפי שליט"א עם הרב אמנון יצחק שליט"א באתר שופר: WWW.SHOFAR.NET

אינן רצויות אלא נמאסות, כי אין אנחנו עושים אותן אלא להתפאר בהן ולהתגדל ולקנאת איש מרעהו (רד"ק).
ועיין במלבי"ם שכתב: כשהאדם יאמר חשבון מעשיו לפני ה', הן כשעבר על מצוות ה' והן כשעשה כמצות ה', נקרא בשם וידוי, שענינו דברים הנאמרים בלחש לפני מלך המשפט ואחרי הוידוי הזה אנו מוצאים את נוסח התפילה היחידי בתורה, המלמד אותנו איך להתפלל לפני הקב"ה: **"השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל". ועיין במפרשים ביאור הלשון "השקיפה":** שכל השקפה שבתורה היא לרעה, אלא **'גדול כחן של מוציא מעשרות שמהפכין לשון רעה לטובה'** (שמו"ר מא). ועיין בהעמק דבר דברים נחמדים בביאור לשון זה.
נמצא אנו למדים: כי להתוודות היינו לעשות לעצמנו חשבון נפש, לא רק על העבירות שעברנו כדי לשוב בתשובה עליהן, אלא גם חשבון נפש עם וידוי על המצוות שאנו עושים, עד כמה הן נקיות ונאות, לא מלוכלכות ונקובות בחורים וסדקים, התפילות שלנו הצדקות והמעשים הטובים, לימוד התורה שלנו, האם עשינו כ**"אשר צויתני"** ואת זה אנו קוראים לפני ראש השנה, לפני ימי הדין והרחמים, לשאת לבנו כאשר אנו באים לבית ה' לבקש על נפשנו על חיינו ועתידינו ואז יהפכו כל ההשקפות לטובה ולברכה לחיים ולשלום ונזכה לכתובה וחתימה טובה ולשנת גאולה וישועה אכ"ר. (למען אחי ורעי)

קטע קצר מתוך דבריו הנלהבים של הרב בן ציון מוצפי שליט"א בפגישתו עם הרב אמנון יצחק שליט"א אודות הפגוע הרע של ערבי הזמר

מה נקרא בית המשתה? מקום ששבעה ימים של חתן וכלה. הבית של החתן והכלה נקרא בית המשתה, או לברית

עון אבתם במעלם אשר מעלו בי' (ויקרא' כו). וכן נאמר בפרשת **"נפש פי תחטא... ונתונה אשר חטא עליה"** והלא בביכורים ומעשרות אין חטא ואדרבה קיום מצוות והודיה לה' שזכינו לקיים את המצוות **"עשיתי ככל אשר צויתני"** ולכאורה על מה נקראת פרשה זו וידוי, הרי אינו אלא התפארות בקיום המצוות?
והנה יש בכלל להתעמק ולשאול: וידוי זה מה טיבו ומה מטרתו? הרי העיקר הוא עזיבת החטא והחזרה על העבירה, אבל מה נותן ומה מוסיף לזה הוידוי בפה, חטאתי עויתי ופשעתי?
והנה ה'חינוך' ביאר (מצוה תרוז) בשורשי המצוה של וידוי מעשר שני וז"ל: **'לפי שסגולת האדם וגודל שבחו הוא הדיבור, שהוא יתר בו על כל מיני הנבראים, שאלו מצד יתר התנועות גם שאר בעלי החיים יתנועעו כמוהו ועל כן יש הרבה מבני אדם שיראים מלפסול דיבורם, שהוא ההוד הגדול שבהם יותר מלחטא במעשה. ובהיות ענין המעשרות והתרומות דבר גדול, היה מחסדיו עלינו כדי שלא נחטא בהם, להזהירנו עליהם להפריש אותן ושלא ליגע וליהנות בהן בפועל וגם שנעיד על עצמנו בפינו בבית המקדש, שלא שקרנו בהם ולא עכבנו דבר מהם. וכ"כ כדי שזוהר מאד מהם' עכ"ל.**

ואולי משום כך נקרא וידוי משורש ודאי; זאת אומרת, ודאי אמת ולא שקר, להיות אנשי אמת ולדבר ולהודות על האמת לפני אלקים שהוא אמת, **'אני ה' אלקיכם אמת'**. וגם כאשר אנו מקיימים את מצוות ה', עלינו להתוודות אם זה נעשה באמת כפי רצון ה': **"עשיתי ככל אשר צויתני"** לבדוק ולעשות חשבון הנפש אם נעשתה המצוה כהלכתה, אם לא בכונות זרות ובפגמים: **"לא בערתי מקנני כטמא ולא נתתי מקנני למת"** וכבר התאונן ישעיה הנביא (ישעיה' טד): **"ונהי כטמא קלנו וכקגד עדים כל צדקתינו"**, אפילו הצדקות שאנו עושים

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר במבוא חורון ומלון כינר

איסור ריבית

איך להחזיר מוצרים לשכנים?

אחת מס' 2 כיון דאינו ניכר, אבל אדם שלוח תבנית שלמה של ביצים מס' 1 אסור לו להחזיר תבנית מס' 2 דהוי ניכר הריבית. ככלל כל שניכר בו הריבית צריך להקפיד ולהחזיר את אותו מוצר באותה כמות מדויקת.

יותר בשווי:

אדם שלוח בקבוק שמן, או יין, השוה סכום מסוים, אסור לו להחזיר בקבוק שמן, או יין, שמחירו יקר יותר ואפילו שבכמות הוא מכווון למה שקבל בשעת ההלואה ואפילו שהתוספת הינה מזערית ג"כ אסור, מפני שמוסיף יותר בשווי והוי ריבית. אבל אם השמן הוא אותו מין שמן ורק הלווה קנה את השמן במקום יוקר, אין חשש, כיון דבמציאות המלוה לא קיבל יותר.

אם מסופק הלווה כמה הלוה, כגון: שאינו זוכר אם הלוה 2 חבילות סוכר, או 3 חבילות, יכול להחזיר 3 חבילות, כיון שנותן יותר כדי לצאת מידי ספק. ■

פירות וירקות שאין גודלם אחיד, בכך, אין דרך בני אדם להקפיד שיחזירו להם בדיוק הגודל שהלוו. לכן בפירות וירקות צריך לכוון כשמחזיר שיהיה בערך אותה כמות שלוו ואין צורך להקפיד לצמצם בדיוק גדול.

לא ניכר הריבית:

אשה לוותה חצי כוס סוכר, או כיוצ"ב, כשמחזירה ההלוואה אינה צריכה לצמצם שיהיה בדיוק כפי מה שקיבלה בשעת ההלוואה, אלא די לה בכך שתמלא חצי כוס סוכר לפי ראות עינה ותחזיר, אך להחזיר הרבה יותר מחצי כוס אסור דהוי ניכר הריבית וכדלהלן.

אם ניכר הריבית (כגון: שבשעת ההלוואה נתנו לה חבילת סוכר או כיוצ"ב, שהיא פתוחה ואינו מלא, אלא חסר קצת) אסורה להחזיר חבילת סוכר סגורה דבכך ניכר הריבית. כמוכ' אם לוותה עוף מס' 1 אינה רשאית להחזיר עוף מס' 2.

ובביצים יש נ"מ שאם לווה אדם ביצה אחת מס' 1 מותר לו להחזיר למלוה ביצה

שאלה א: כשאני לווה ירקות, כגון: תפוז"א מהשכן. האם אני צריך למדוד ולבדוק את גודלו בכדי לדעת לצמצם בשעת הפרעון כדי שאחזיר בדיוק את אותו הגודל? וכי כמה תפוז"א שוים האחד לשני בגודלו, איכא בשוקא?

שאלה ב: כשאני לווה משכנה דבר מסוים ואני מקפידה להחזיר את אותה כמות שלויתי אך אני משתמשת בסוג יקר יותר של אותו מוצר מהמלוה כגון: אבקת כביסה, או טיטולים, שדברים אלו אני משתמשת במותג יותר יקר. האם באופן זה, אם כשאני מחזירה את אותה כמות זה מותר? או, כיון שהמותג הוא יותר יקר, זה נחשב כריבית?

תשובה: מעיקר הדין, הלווה משכנו, או מכל אדם, דבר מאכל צריך להקפיד לא להחזיר יותר ממה שקיבל בשעת ההלוואה; הן בכמות המוצר והן באיכות המוצר, אלא יצמצם ויחזיר בדיוק לכמות והאיכות שהיה בשעת ההלוואה. בדבר שאין בני אדם מקפידים, כגון:

פסגת זאב היכל הספורט מאוחדת רחמילב' 3 ביום ראשון י"א אלול 29/08/10

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

אילת קולנוע אילת הקניון האדום ביום שני כ' אלול 30/08/10

כניסה 15 ש"ח

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

יפו אודיטוריום אנים פעמונית 9 ביום שלישי כ"א אלול 31/08/10

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

אופקים מתנס אופקים שכונת בית וגן ביום רביעי כ"ב אלול 01/09/10

כניסה חופשית

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET

תמונות מהרצאות של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר במלון כינר וקרית עקרון

פרשת 'כי תבוא'

"והלכת בדרכיו"

מה אומר אליהו הנביא על זכוי הרבים?

פנינים לפרשה

"אָרוֹר הָאִישׁ" (כו טו)

כתבו רבותינו הקדמונים חכמי אשכנז: רק לגבי עבודה זרה כתוב לשון: "הָאִישׁ", לרמוז לאותו "הָאִישׁ" בנימטריא: שעשה מעצמו פסל.

"אָרוֹר הָאִישׁ" (כו טו)

כתב ה'טעמא דקרא': י"ח "אָרוֹר" נאמר כאן; י"ב כאן ושש בפרשה הסמוכה. ונ' דנגד זה קלל ישעי' את ישראל י"ח קללות כמ"ש ב'חגיגה' (יד). וכן במשנה ב'סוטה' (מט): מנויין י"ח קללות בעקבתא דמשיחא. וכן נגד י"ח נסקלין וי"ח חיבי מיתה ביד"ש. עי' רמב"ם 'סנהדרין' פט"ו ה"י ופי"ט ה"ב)

"לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה" (כו יח)

עם ישראל הוגדר בכתוב כ"עם סִגְלָה", מהי סגולתו? אמרו חכמים: 'אין סגולה פתורה', סגלת הסגולות היא התורה הקדושה ועל כל העם ללמוד את התורה בכדי ליחשב "עם סִגְלָה", אולם לא הכל זכו לכך מקטנותם, לא הכל נולדו בקדושה ועלינו הזוכים בכך לדאוג ולהשתדל לזכותם.

רגיל היה על לשונו של הגאון הצדיק רבי דוד בלייכאר צוק"ל הי"ד מראשי ישיבות 'נובהרדוק': שהעצה המיוחדת לבלי היות מושפע מחסרונות העולם, הוא ע"י שיהיה האדם משפיע על אחרים בתורה, כי כלל הוא שאמרו חז"ל: 'אגב דטריד למיפלט, לא בלע', כלומר: כל זמן שהאדם טרוד לפלוט את תורתו לאחרים, אינו בולע מן הרוחות הזרות הקיימים בחוץ.

הוא היה אומר: אילו יסדו ישיבה בעיר בה התגורר בימי עלומיו של טרוצקי ימ"ו, שבתעלוליו הפוליטיים

אבל אם יש באדם דברי תורה ואינו מפרנס מתורתו לאחרים, גורם רעה לעצמו שבסוף חכמת תורתו מתמעטת בידו ואין צריך לומר שאין מוסיפין לו עליו ועליו הכתוב אומר: 'מַנְעַ בְּרַ יִקְבְּהוּ לְאוֹם וּבְקִכָּה לְרֹאשׁ מְשֻׁבֵּיר' ('משלי יא').

עוד מגלה לנו אליהו הנביא, שהמלמד לאחרים זוכה להגן על הכלל ישראל מצרות קשות ח"ו. וז"ל התנא דבי אליהו (פרק יא): 'שמא תאמר אותן שבעים אלף שנהרגו בגבעת בנימין מפני מה נהרגו? לפי שהיה להם לסנהדרין לילך ולקשור חבלים של ברזל במתניהם ולהגביה בגדיהם למעלה מארכובותיהן ויחזרו בכל עירות ישראל; יום אחד ללכיש, יום אחד לבית אל, יום אחד לחברון, יום אחד לירושלים וכן בכל מקומות ישראל וְלִמְדוּ את ישראל דרך ארץ בשנה ובשנים ובשלש עד שיתישבו ישראל בארצם, כדי שיתגדל ויתקדש שמו של הקב"ה בעולמות כולן שברא מסוף העולם ועד סופו.

והם לא עשו כן! אלא כשנכנסו לארצם, כל אחד ואחד מהם נכנס לכרמו וליינו ולשדהו ואומרים: 'שלום עליך נפשי', כדי שלא להרבות עליהן את הטורח... לפיכך בגבעת בנימין שלא היו עוסקין בתורה ובדרך ארץ, נתקבצו ויצאו למלחמה ונהרגו בהם שבעים אלף. ומי הרג את כל אלה?! הוי אומר: לא הרגו אותן, אלא הסנהדרין הגדולה!'

ולא זו בלבד אלא שהמלמד תורה לאחרים, זוכה שמן השמים ימנעו ממנו צער שהיה ראוי לבוא עליו, שכן כתב ב'תנא דבי אליהו' (פרק ה): 'מפני מה זכה יעבץ לחיים שלא בצער ושלא ביצר הרע בעולם הזה? מפני שהיה מחזר בכל מקומות ישראל ולימד תורה ברבים לשם שמים. וכל המלמד את חברו פסוק אחד, או הלכה אחת, או דיבור אחד, כאלו נותן לפניו חיים! שנאמר: "כי הוא סִיְיָ נֶאֱכָרָה יְמִיָה" ('דברים' ל). ואומר: "אֶכְרָה יְמִים בַּיְמִינָה" ('משלי' ג). ואומר: "עַץ סִיִּים הֵיא לְמַזְזִיקִים בָּהּ" ■

נחרב שליש מעולם היהדות, יתכן כי לא היינו מגיעים לחרבן כזה. וממילא כל אלה שהיה בידם ליסד שם ישיבה ולא יסדוה, יתבעו איפא על התעצלותם ועל תוצאותיה, כי יתכן שהיתה הישיבה מגינה על הנער.

אף רבינו הגרא"מ שך זצ"ל ראש ישיבת פוניבז' כותב באחת מאגרותיו: שענין המסורה, היא מסירת התורה לדורות הבאים, היא חובת כל גברא ויסוד לקיום התורה בישראל, החיוב ללמוד וללמד לאחרים הוא חיוב גדול בתורה יותר מבכל שאר המצוות, כי בשאר המצוות מחוייבין (מה שנוגע לאחרים) רק מדין תוכחה ואילו בלימוד התורה זהו חלק מגוף המצוה - ללמד לאחרים.

"וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָּיו" (כח ט)

הרמב"ם בספר 'המצוות' (עשה ח) כתב על מצוה זו של: "וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָּיו", שנצטוינו 'להדמות בו יתברך לפי יכולתנו ובא הפירוש בזה מה הקדוש ברוך הוא נקרא רחום, אף אתה היה רחום. מה הקב"ה נקרא חנון, אף אתה היה חנון. מה הקב"ה נקרא צדיק, אף אתה היה צדיק... שענינו להדמות בפעולות הטובות והמדות החשובות שיתואר בהם הקל יתברך'. ואחז"ל במסכת 'נדרים' (לז): 'נאמר אצל הקב"ה: "רָצָה לְמַדְתִּי אֶתְכֶם וְתִקַּמְתֶּם וּמְשַׁפְּטִים" ('דברים' ד), מה אני בחינם, אף אתם נמי בחינם!'

אליהו הנביא מלמדנו דברים מפורשים בגודל החיוב והזכות של לימוד התורה לאחרים. וז"ל ה'תנא דבי אליהו' (פרק כז): "הָלוֹא פָּרַס לְרַעְבָּ לְחֶמְדָּה" ('ישעיה' נח). אין רעב, אלא הרעב מן דברי תורה. ואין לחם, אלא דברי תורה, שנאמר: "הֲנַחַה יְמִים פְּאִים נֶאֱמַר ה' אֱלֹקִים וְהִשְׁלַחְתִּי רַעֲב בְּאֶרֶץ לֹא רַעֲב לְלֶחֶם וְלֹא צָמָא לְמַיִם פִּי אִם לְשֹׁמֵעַ אֶת דְּבָרֵי ה' " ('עמוס' ח). מכאן אמרו: אם יש אדם שהוא מבין בדברי תורה, ופרנס מתורתו גם כן לאחרים, כדי שתרבה חכמתו לו ומוסיפין לו עליה.

לאור הביקוש האדיר

לחלוקת אנציקלופדיות בכל רחבי הארץ
הוחלט לכסות את כל בתי האב בישראל (1,750,000) למעט אומות העולם
ניתן לרכוש מנית זכות בסך *\$1000 להשלמת המבצע

כל החורם מניה מובטח לו
שהוא בן העולם הבא

* שער הדולר לפי 4.2

ספד ר' עקיבא על בנו ר"ש בבית הקברות ואמר:

"יודע אני שהוא בן העולם הבא שזיכה את הרבים... שמגלגלין זכות ע"י זכאי!..." (מסכת שמחות פרק ח')

לפרטים 054-7408531 050-6500666

מבצע מדהים בשופר!

- 2 ש"ח = דיסק שמיעה
 - 10 ש"ח = 3 דיסקים לצפיה
 - 10 ש"ח = דיסק mp3
 - 30 ש"ח = 'עולם התשובה'
- ניתן להשיג ב'שופר'
רח' מתתיהו 10, בני ברק
03-6777779-553

**5 ש"ח בלבד לדיסק!
ניתן להשיג
ב'שופר'
מתתיהו 10
בני ברק
03-6777779**

כל פרשת שוויקי וציון גולן עם כל ההוכחות והפסקים
באתר שופר: **www.shofar.net**

כיצד חותמין בברכת על המחיה?

על הלחם של חמשת מיני דגן, דהיינו: גם על כוסמין ושכולת שועל ושיפון שאינם בכלל שבח הארץ. וכמ"ש הרא"ש (פרק 'כיצד מברכין' כא) בשם ה'תוספתא', שאם יש לפניו פת שעורים ופת כוסמין, מקדים לברך על של שעורים. והלא פת כיסנין יפה הימנה, אלא שזו משבעת המינים וזו אינה משבעת המינים. וא"כ הרי פשוט שאין לברך אותה ברכה בא"י עצמה בשתי נוסחאות. הלכך, גם בא"י חותמים: **'על הארץ ועל המזון'**, **'על הארץ ועל המחיה'**.

ובשו"ת 'אגרות משה' (ו חיו"ד קכט ד) נשאל: אם בא"י יש לחתום בברכת מעין שלש **'על מחנתה'** ובבהמ"ז **'על הארץ ועל מזונותיה'** והשיב: שאף שבספר 'פאת השלחן' כתב בשם ר"י בעל התוס' שבבהמ"ז יש לחתום ועל מזונותיה, מ"מ, כיון שלא מצינו כן בשאר פוסקים - אין לסמוך ע"ז.

ואע"פ שגם ה'כפתור ופרח' ו'האגודה' כתבו כן, כיון שהפוסקים המפורסמים לא כתבו דבר זה, אין לשנות הברכה בא"י וכן המנהג בא"י שלא לשנות.

אך נראה עיקר להלכה ולמעשה, שאם הדבר ברור שהדגן מא"י, צריך לחתום: **'על מחנתה'** וכן על היין של א"י צריך לחתום: **'על הארץ ועל פרי גפנה'**, בין כששותים אותו בא"י ובין כששותים אותו בחו"ל. אבל בבהמ"ז החתימה היא **'על הארץ ועל המזון'** ואין לשנות כלל. ■

לחתום **'על מחנתה'** מעין דוגמא ד'על פרוותיה' ומ"מ כתב שאין לשנות מנהג הראשונים. וימצא כתוב בספר 'כפתור ופרח' (לו): **שכתב בהדיא: שבא"י חותם 'על הארץ ועל מחנתה'**, כמו בברכת הפירות ומיהו: שם כתב שחותם בבהמ"ז **'על הארץ ועל מזונה'** וכ"כ האגודה בשם ר"י שבא"י יחתום **'על הארץ ועל מזונותיה'**. ע"ש. ולא נהגו כן. ע"כ.

ובספר 'אור שמח' (בפ"ח מהל' ברכות ה"ד) כתב; נראה שיעקר הברכה **'על הארץ ועל פרוותיה'** נתקנה על הפירות שלא נשתנו וניכר גידולם, משא"כ במזון ומחיה שנשתנית צורתם, שהרי הכוסס את החטה מברך בפה"א, הלכך לא אמרינן בהו **'על מחנתה'** או, **'ועל מזונותיה'** אפילו בארץ ישראל ופשוט. ע"כ.

והגאון הנצי"ב בספר 'העמק שאלה' (שאלתא נא אות טו) כתב: נראה לתת טעם על שבא"י לא נהגו לחתום **'על מחנתה'**, כמו שנהגו לחתום בברכת הפירות **'על פרוותיה'** וכן בברכת המזון אין חותמים **'ועל מזונותיה'**, משום שעל הפירות אין מברכים בברכת מעין שלש, אלא, על שבח הארץ ולא על מיני פירות שאינם משבעה מינים שנשתבחה בהם הארץ. ומשום הכי יש מקום לחלק לעשות שינוי בחתימת הברכה, משא"כ בברכת 'על המחיה' וכן בבהמ"ז שחותמים: **'על הארץ ועל המזון'**, הרי מברכים ברכה זו

שאלה: מה שנהגו בארץ ישראל בברכת מעין שלש לחתום **'על הארץ ועל פרוותיה'**, האם כמו כן יש לחתום על הארץ ועל **'על הארץ ועל מחנתה'** וכן: **'על הארץ ועל פרי גפנה'**?

תשובה: [מתוך שו"ת 'יביע אומר' חלק ז - או"ח ל]: **כתב הרמב"ם ('ברכות' ח יד): 'ברכה מעין שלש של חמשת המינים של פירות וכן של יין, היא הברכה של מיני דגן. אלא, שעל הפירות אומר: 'על העץ ועל פרי העץ' ועל היין הוא אומר: 'על הגפן ועל פרי הגפן' וחותם בשתייהן: 'על הארץ ועל הפרות' ואם היה בארץ ישראל חותם: 'על הארץ ועל פרוותיה'.**

ומרן ה'כסף משנה' כתב ע"ז: הראב"ד כתב: **אנו חותמים 'על הארץ ועל פרי הגפן'**. וכן כתבו רבנו יונה והרא"ש כדברי הראב"ד. והסמ"ג בשם ר"י כתב כדברי רבנו.

וז"ל מרן הש"ע (רח סעיף י - יא): **'בברכה מעין שלש של הפירות דחוק לארץ חותם: 'על הארץ ועל הפרות' ובא"י חותם: 'על הארץ ועל פרוותיה'. ואם בחו"ל אוכל מפירות הארץ, חותם ג"כ: 'על פרוותיה'. ובברכה מעין שלש של היין אינו חותם: 'על הגפן ועל פרי הגפן', אלא: 'על הארץ ועל פרי הגפן' או: 'על הארץ ועל הפרות' עכ"ל. וכתב הרב 'שיורי כנה"ג' (בהגהות ב"י אות יא) שהמנהג פשוט בפי הכל: **'על הארץ ועל פרי הגפן'**. ושכן הוא דעת מרן המחבר, להדיא. [וכן מוכח בש"ע סימן ר"ח סעיף י"ב] ע"ש. וכ"כ ב'כף החיים' סופר (ס"ק סד) לדייק כן מדברי מרן הש"ע ושכן כתבו כמה אחרונים. ע"ש.**

והנה בתוספות ר"י חסיד ('ברכות' מד). **כתב וז"ל: ר' יוחנן אמר: 'על הארץ ועל פרוותיה'**. נראה דהכי נמי יש לברך בברכת המזון לבני א"י על הארץ ועל מזונותיה במקום על הארץ ועל המזון. וכן פסק בספר 'כפתור ופרח' (פרק י).

ו**כתב מרן החיד"א ב'ברכי יוסף'** (רח סק"ג): **הרב הלק"ט לא מצא סמך למנהג דנהגינן בא"י**

ראש השנה עם "אוצרות חיים" במלון "עדן" בטבריה

מיום רביעי עד מוצ"ש 8-11/09/2010
כס' אלול תש"ע-ג' תשרי תשע"א

השתתפות הרבנים:
הרב **אורי יצחק שליט"א**
ועוד רב חשוב
הפייטן **שחר לוי ה'ין**

בעל תוקע ירא שמים

לפרטים: "אוצרות חיים" רח' התקווה 73 תל אביב
050-3131740 / 03-6880091
מס' המקומות מוגבל! כדאי להזדזז!

גלאט כשר
משיגה צמוד

כהן שאכל לכהן מה דינו?

מאת הרה"ג צביון שליט"א

שישלם לו עבור הקניה שהרי הוא נהנה מזה. אמר לו ראובן ב': "אילו הייתי יודע שהמשלוח אינו שלי כלל לא הייתי אוכל מזה ועוד: במשלוח היו מוצרים יקרים שאף פעם אינני קונה אותם ונמצא שלא נהנתי מזה ורק בגלל שחשבתי שמהו נתן לי אותם במתנה אכלתי אותם". **עם**

מי הדין?

הקשה שלח עברו חבילת סיוע. ראובן שמח מאוד והשתמש במצרכי המזון, לאחר יום כשראובן הראשון ראה שלא הגיע המשלוח התקשר לצרכניה לשאול מדוע לא הגיע המשלוח, אמרו לו ששלחו את המשלוח, בדקו את הדבר ונתבררה הטעות שהמשלוח הגיע לראובן השני. בא ראובן א' לראובן ב' ואמר לו

ראובן כהן הלך לצרכניה ועשה קניה לביתו. בסיום הקניה עשה משלוח לביתו ורשם את כתובתו, אך טעה בכתובת וכתב ראובן כהן בכתובת אחרת ובאותו כתובת גר ראובן כהן אחר. הגיעו אנשי המשלוח והביאו לראובן כהן משלוח מהסופר, ראובן שראה את שמו ואת כתובתו היה סבור שאחד מארגוני החסד שיודע ממצבו

ההשתתפות בשעור 'השאלה השבועית העולמית' ב'אולפני שופר'

JERUSALEM WINERY

יקב ירושלים

כפר התפלה אלמדיה

יקב ירושלים מזמין אתכם רבנים, ראשי ישיבות, ראשי כוללים, ראשי מועצות דתיות וגבאי בתי-כנסיות, לקבל עבור ציבור הלומדים והמתפללים את **לוח השנה המהודר של יקב ירושלים עם הלכות קידוש של מרן מאור ישראל בהתאם לזמני "אור החיים" אספקה ישירה ללא תשלום**

מחירים מיוחדים למארגני שי לחגים

הכמות מוגבלת-הקדימו להזמין: 050-4153000
jerusalem@jerusalemwinery.co.il

האם יש זכות לבעל הזיכוי?

תקציר התשובה:

1. בגמ' בב, ק (כז): נפסק כרב נחמן דעביד אינש דינא לנפשיה אפילו ליכא פסידא.
2. ברא"ש שם: דוקא כשיכול לברר בב"ד שהדין עמו, **אלא שבסמ"ע ובש"ך** (חו"מ ד) **איתא**: הני מילי אם עושה הדין בפני עדים, אך בלוקח שלא בנוכחות עדים נחשב שיש לו ראייה, דהרי כעת נאמן שהדין עמו במיגו שהיה מכוּחש שלקח.
3. **ב'מרדכי' שם איתא**: דוקא לקחת את החפץ שמבורר שהוא שלו, אבל אחר לא, א"כ בנדון דידן אי אפשר. אך ברא"ש וב'טור' מובא שרק בחייב לו מכח הלואה אסור לקחת חפץ אחר **דעובר על**: לא תבא אל ביתו לעבט עבוטו, אבל חוב אחר שרי חפץ אחר ומהשו"ע משמע דהלכה כהטור והרא"ש.
4. אף שבן בג בג אומר בב"ק שאסור להראות כגנב, תוס' שם אומר שבמקום שיש הפסד שרי. ועוד שבמנ"ח נוקט שהשו"ע והרמב"ם לא פסקו כבן בג בג.
5. **אף שהקצוה"ח** (שנט ס"ק ב) **איתא**: שבלוקח חפץ אחר חייב שומת ב"ד, הכא שלכל חפץ יש מחיר נחשב שיש כאן שומא שמחירו ידוע ואף הדינים לא ישומוהו אחרת.
6. ועוד אף לדעת ה'מרדכי' דאסר חפץ אחר מובא בר"ב פעלים' שמעות אחרים יתיר, דמה לי הם ומה לי אחרים ובחפצים העומדים למכירה לכאורה מה לי הם, מה לי אחרים.

